

અનુક્રમણિકા

1. કુરઆને મજીદની અદબ અને તેની તિલાવતના આદાબ.....	4
2. કુરઆને મજીદનો પરિચય.....	8
3. કુરઆને મજીદના વિભાગો.....	11
4. સૂરએ અમ્લનો પરિચય અને તફ્સીર.....	14
5. સૂરએ ફલકનો પરિચય અને તફ્સીર.....	18
6. સૂરએ કાફ્ફેઝનનો પરિચય અને તફ્સીર.....	22

સબક 1 : કુરઆને મજીદની અદબ અને તેની તિલાવતના આદાબ

કુરઆને મજીદ એક એવી કિતાબ છે કે જેમાં અલ્લાહના શબ્દો છે. જે અદબ તેના માટે જરૂરી છે તેવી અદબથી તેને રાખવું જોઈએ. આ અદબ કોઈ પણ અન્ય કિતાબ, દા.ત., એ કિતાબ કે જેમાં કુરઆને મજીદની આયતો લખવામાં આવી હોય, તેના માટે પણ જરૂરી થઈ જાય છે.

આ સબકની અંદર આપણે જાણીશું કે કુરઆને મજીદની અદબ કેવી રીતે કરવી અને તેની તિલાવત કેવી રીતે કરવી.

- અલ્લાહના શબ્દોને વુઝૂ કરી લીધા પછી જ સ્પર્શવા જોઈએ.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૨૭, સૂરએ વાકિઆ, સૂરા-૫૬, આયત-૭૮

لَا يَسُئُ إِلَّا الْمُنَظَّرُونَ

(તેને કોઈ પણ નહીં અડકે સિવાય કે પાક થનારા.)

- હંમેશાં તઅવ્વુઝની સાથે તિલાવતની શરૂઆત કરો.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૧૪, સૂરએ નહલ, સૂરા-૧૬, આયત-૮૮

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾

(પછી જ્યારે આપ કુરઆન પઢો તો શયતાન બહિષ્કૃતથી અલ્લાહ પાસે પનાહ માગો.)

તઅવ્વુઝ એટલે કે :

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٩﴾

(હું પનાહ માગું છું અલ્લાહ પાસે બહિષ્કૃત શયતાનથી.)

તઅવ્વુઝ પછી આ મુજબ પઢવું :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٠٠﴾

(અલ્લાહના નામ વડે કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

- તમને આયતો મોઢે આવડતી હોય તો પણ જોઈને પઢવી વધારે સારી છે. આવું કરવાથી તિલાવતનો સવાબ ઘણો વધી જાય છે.
- માથે ઓઢીને અને કિબ્લા તરફ મોઢું કરીને કુરઆને મજીદની તિલાવત કરવી મુસ્તહબ છે.
- કુરઆને મજીદની તિલાવત ઉતાવળ કર્યા વિના સ્પષ્ટ અવાજમાં કરવી જોઈએ.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૨૮, સૂરએ મુઝમ્મિલ, સૂરા-૭૩, આયત-૪

وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿١٠١﴾

(અને કુરઆનની તિલાવત તર્તીલ એટલે કે મધ્યમ અવાજની સાથે અને સ્પષ્ટ ઉચ્ચારની સાથે કરવી.)

- જ્યારે પણ કુરઆનની તિલાવત કરવામાં આવે તો ધ્યાનથી સાંભળો અને વાતો ન કરો અને કોઈ વસ્તુ ખાઓ નહીં.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૮, સૂરએ એઅરાફ, સૂરા-૭, આયત-૨૦૪

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾

(અને જ્યારે પણ કુરઆન પઢવામાં આવે તો તેને ખૂબ જ ધ્યાનથી અને શાંતિથી સાંભળો કે જેથી તમારા ઉપર રહેમ કરવામાં આવે.)

- કુરઆને મજીદને ખુલ્લું ન છોડી દો અને એવી જગ્યાએ ન મૂકો કે જ્યાં એની બેઅદબી થાય. તેની અંદરથી નિયમિત પઢતા રહો અને તેને પઢ્યા વગર તેના ખાનામાં ન મૂકી રાખો.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૧૮, સૂરએ ફુર્કાન, સૂરા-૨૫, આયત-૩૦

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾

(અને રસૂલલ્લાહ (સ.) કહેશે કે, અય મારા રબ ! મારી કોમે આ કુરઆનને તરછોડી દીધું.)

- કુરઆને મજીદનાં ફાટી ગયેલાં અથવા તો બોદાઈ ગયેલાં પાનાંને ફેંકી દેવાં ન જોઈએ
બલ્કે, તેમને રિસાયકલ કરવાં જોઈએ અથવા દફનાવી દેવાં જોઈએ.

સબક 2 : કુરઆને મજીદનો પરિચય

અલ્લાહે ઈન્સાનિયતની હિદાયત માટે ૧,૨૪,૦૦૦ નબીઓને મોકલ્યા. એમાંથી કેટલાક નબીઓને અલ્લાહે કેટલાક નિયમો અને હુકમો આપ્યા કે જે નબીઓ પોતાના પછી કિતાબના સ્વરૂપમાં મૂકી ગયા.

આસમાની કિતાબો આ પ્રમાણે છે :

- હઝરત મૂસા (અ.) માટે તૌરાત
- હઝરત દાવૂદ (અ.) માટે ઝબૂર
- હઝરત ઈસા (અ.) માટે ઈન્જીલ
- હઝરત મોહંમદ (સ.) માટે કુરઆન

ઘણી બધી શિવાયતો પ્રમાણે વહીની શરૂઆત માહે રમઝાનની ૨૩મી તારીખે લૈલતુલ કદ્રમાં થઈ. વહીની શરૂઆત થઈ ત્યારે રસૂલલ્લાહ (સ.) ૪૦ વર્ષના હતા અને વધુ ૨૩ વર્ષ સુધી વહી નાઝિલ થતી રહી.

કુરઆનમાં નીચે મુજબની બાબતો સમાયેલી છે :

- **અહકામ :** કુરુએ દીન પર આધારિત આયતોને અહકામ કહેવાય છે.
- **તારીખ :** તારીખ પર આધારિત આયતોમાં રસૂલલ્લાહ (સ.)ની પહેલાં થઈ ગયેલા લોકોના કિસ્સાઓ છે.
- **અકાઈદ :** અકાઈદ પર આધારિત આયતો તોહીદ, રિસાલત અને ક્યામત વિષે છે.

قِيَامَة إِمَامَة نَبُوَّة عَدْل تَوْحِيد

- **અખ્લાક :** અખ્લાક ઉપર આધારિત આયતો આપણને નૈતિકતા અને સદ્વર્તન શીખવે છે.

કુરઆને મજીદ માણસને નીચે મુજબની બાબતો શીખવે છે :

- તેનો પોતાનો હક તેના ઉપર શું છે એટલે કે દુનિયા અને આખિરતમાં કામિયાબ કેવી રીતે થવું.
- બીજા લોકોનો હક તેના ઉપર એટલે કે વ્યક્તિ તરીકે સમાજને ઉપયોગી થાય તેવું જીવન કેવી રીતે જીવવું.
- અલ્લાહનો હક તેના ઉપર એટલે કે અલ્લાહની ઈબાદત કેવી રીતે કરવી.

કુરઆને મજીદની તિલાવતની ફઝીલત :

રસૂલલ્લાહ (સ.)ની અને આપણા અઈમ્મા (અ.)ની ઘણી બધી હદીસો છે કે જે બતાવે છે કે કુરઆને મજીદની તિલાવતનો કેટલો બધો સવાબ છે. એમાંથી થોડી હદીસો નીચે મુજબ છે :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “તમારા લોકોમાંથી સૌથી અફઝલ એ છે કે જે પોતે કુરઆન શીખે અને બીજાઓને શિખવાડે.”
2. “જે ઘરમાં કુરઆનની તિલાવત વધારે થતી હોય તે ઘર માટે નેઅમતો પણ વધારે હોય છે. તે ઘરના લોકોનું જીવન સહેલું બનાવી દેવામાં આવે છે. જ્યારે ફરિશ્તાઓ આસમાનોમાંથી એ ઘરને જુએ છે ત્યારે તે ઘર તેમને તેવું દેખાય છે જાણે કે ધરતી ઉપરથી આસમાનમાં ચમકતા તારા દેખાતા હોય.”
3. “લોખંડની જેમ જ દિલોમાં પણ કાટ લાગે છે. આ કાટને કુરઆનની તિલાવત વડે દૂર કરી નાખો.”
4. મૌલા અલી (અ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ દરરોજ કમવાર કુરઆનની સો સો આયતોની તિલાવત કરશે તો અલ્લાહ તેના માટે એટલો સવાબ લખશે કે જે દુનિયાના બધા લોકોનાં નેક કાર્યોના સવાબ બરાબર હોય.”

સબક 3 : કુરઆને મજીદના વિભાગો

કુરઆને મજીદના લખાણને વિવિધ વિભાગોમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે. તે આ મુજબ છે :

1. (આયાત) آيَات (આયા)

અરબીમાં ‘આયા’ એટલે કે નિશાની અને કુરઆને મજીદમાં તેનો અર્થ પંક્તિ થાય છે, માટે કુરઆને મજીદની એક એક પંક્તિ અલ્લાહની એક એક નિશાની છે. કુરઆને મજીદની આયતોની કુલ સંખ્યા કેટલી છે તેમાં અસંમતિ છે. સૈયદ અખ્તર રિઝવી પોતાની કિતાબ કુરઆન અને હદીસમાં ૬૨૩૬ આયતો છે એવું લખે છે.

2. (સુવર) سُورَة (સૂરા)

અરબીમાં ‘સૂરા’ એટલે કે ઘેરો અને કુરઆને મજીદમાં તેનો અર્થ પ્રકરણ થાય છે. કુરઆને મજીદમાં ૧૧૪ સુવર છે, તેમાંથી સૌથી લાંબો સૂરો અલ-બકરહ છે કે જેની ૨૮૬ આયતો છે અને સૌથી નાનો સૂરો અલ-કૌસર છે કે જેની ફક્ત ૪ આયતો છે.

3. (મનાઝિલ) مَنَازِل (મંઝિલ) مَنْزِل

અરબીમાં ‘મંઝિલ’ એટલે કે તબક્કો. કુરઆને મજીદની તિલાવતમાં સરળતા રહે તે માટે સાત મનાઝિલ એટલે કે તેને મંઝિલોમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે કે જેથી જેને આખા કુરઆને મજીદની

તિલાવત એક અઠવાડિયામાં કરવી હોય તો દરરોજ એક મંઝિલ પઢી શકે. કોઈ પણ મંઝિલ પૂરી થાય ત્યારે કુરઆન શરીફની જે તે આયતની સામે મંઝિલ લખવામાં આવે છે.

4. (અજઝા) جزء (જુઝ) اجزاء

મુસલમાનોએ કુરઆને મજીદને ૩૦ સરખા ભાગમાં વહેંચી દીધું છે. દરેક ભાગને અરબીમાં 'જુઝ' કહેવાય છે અને ઉર્દૂ-ફારસીમાં 'પારા' કહેવાય છે. આ વિભાજન ફક્ત સરળતા માટે છે કે જેથી કોઈને એક મહિનામાં આખું કુરઆન પઢવું હોય. દા.ત., માહે રમઝાનમાં તો તે દરરોજ એક એક જુઝ પઢીને પૂરું કરી શકે છે. કુરઆને મજીદમાં દરેક જુઝની શરૂઆત કાળી સતર (લીટી) થી કરવામાં આવે છે.

5. (સલાસા) ثلاثة ، (નિસ્ફ) نصف ، (રુબૂઅ) ربع

દરેક જુઝને ૧/૪ ભાગમાં વહેંચી દેવામાં આવે છે જેથી તિલાવત કરવી સહેલી થઈ જાય. ૧/૪ ભાગને 'રુબૂઅ' કહેવામાં આવે છે, અડધા ભાગને 'નિસ્ફ' કહેવામાં આવે છે, અને ૩/૪ ભાગને 'સલાસા' કહેવામાં આવે છે.

6. (રુકૂઆત) رکوعات (રુકૂઅ) رکوع

‘રુકૂઅ’ કુરઆને મજીદના ફકરા અથવા અનુભાગ હોય છે, જેમાં સાતથી વધીને બાર આયતો હોય છે. દા.ત., અલ-ફાતેહા એટલે કે પહેલા સૂરામાં સાત આયતો છે, તે એક રુકૂઅ છે, જ્યારે કે અલ-બકરહ બીજા સૂરામાં ૨૮૬ આયતો છે, અને તે આયતો ૪૦ રુકૂઆતમાં વહેંચાયેલી છે.

રુકૂઅ માટે અરબી હરફ ع વપરાય છે. આ હરફની આસપાસ ત્રણ પ્રકારની સંખ્યાઓ હોય છે, એક સંખ્યા સૌથી ઉપર હોય છે, એક વચ્ચે અને એક તેની નીચે હોય છે.

સૌથી ઉપરની સંખ્યા સૂચવે છે કે આ રુકૂઅ સૂરાનું કયા નંબરનું રુકૂઅ છે.
વચલી સંખ્યા સૂચવે છે કે છેલ્લા રુકૂઅ અને આ રુકૂઅની વચ્ચે કેટલી આયતો છે.
સૌથી નીચેની સંખ્યા સૂચવે છે કે આ રુકૂઅ જુઝ (પારા)નું કયા નંબરનું રુકૂઅ છે.

આ ઉદાહરણ સૂરએ બકરહનું છે, એટલે કે આ રુકૂઅ સૂરએ બકરહનું ૨૩ નંબરનું રુકૂઅ છે, અને ૨૨ અને ૨૩ નંબરના રુકૂઅની વચ્ચે છ આયતો છે, અને આ રુકૂઅ જુઝ (પારા)નું સાતમા નંબરનું રુકૂઅ છે.

સબક 4 : સૂરએ અસ્રનો પરિચય અને તફસીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં ત્રણ આયતો છે. કુરઆને મજીદમાં આ સૂરો ૧૦૩ નંબરનો સૂરો છે. આ સૂરાનું નામ તેની પહેલી આયતના વિષય પરથી રાખવામાં આવ્યું છે. આ સૂરાનો વિષય હક (સત્ય)ની અને સબ્રની હિદાયત છે.

સૂરએ અસ્ર અને તેનો તરજુમો :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

وَالْعَصْرِ

(સમયની કસમ !)

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ

(ખરેખર ઈન્સાન નુકસાનમાં છે.)

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

(સિવાય કે જેઓ ઈમાન લાવ્યા અને નેક કાર્યો કર્યા.)

وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

(અને જેઓ એકબીજાને પ્રોત્સાહિત કરે છે સત્ય માટે અને એકબીજાને પ્રોત્સાહિત કરે છે સબ્ર માટે.)

તફ્સીર :

આયત 1 :

عَصْر એટલે કે સમય. આ શબ્દ સમયમાં થતા સતત ફેરફારોનું સૂચન કરે છે. કેટલાક આલિમો માને છે કે આ એ સમયની વાત છે કે જ્યારે હઝરત ઈમામ મહદી (અ.) ઝુલૂર ફરમાવશે. અહીં અલ્લાહ એ સમયની કસમ ખાઈ રહ્યો છે.

આયત 2 :

અલ્લાહ કહે છે કે માણસ નુકસાનમાં છે તેનો અર્થ એ કે માણસ એટલી સહેલાઈથી દુનિયાની ચમકદમકથી પ્રભાવિત થઈ જાય છે કે જો તે ધ્યાન ન રાખે તો તે એ ચમકદમકને પ્રાપ્ત કરવાની લાલચમાં ગુમરાહ થઈ જાય છે અને અલ્લાહને ભૂલી જાય છે. આના પછીની આયતમાં એવા લોકોની વિશેષતાઓ વર્ણવે છે કે જેઓ અલ્લાહના માર્ગમાં સાબિતકદમ રહ્યા.

રસૂલલ્લાહ (સ.)ને નુકસાન વિષે પૂછવામાં આવ્યું તો આપે ફરમાવ્યું કે, “જે લોકો મારી અહલેબૈત ઉપર ઈમાન નથી ધરાવતા તે લોકો નુકસાનમાં છે.”

આયત 3 :

આ આયતમાં આપણે જોઈએ છીએ કે સારાં કાર્યો આ પ્રમાણે છે :

- અલ્લાહ તઆલા પર ઈમાન ધરાવવું તેનો અર્થ એ કે અલ્લાહના હુકમને માનવો અને તેના ઉપર અમલ કરવો.
- સારાં કાર્યો કરવાં. આપણે સમાજમાં રહીએ છીએ, માટે આપણે એકબીજાને અલ્લાહની રહા ખાતર સારાં કાર્યો કરવા માટે પ્રોત્સાહન આપીને સમાજને સુધારવાની કોશિશ કરવી જોઈએ.
- સાચા રસ્તા (હક) માટે લોકોને પ્રોત્સાહિત કરવા જોઈએ. તમારા શબ્દો અને કાર્યો વડે ઈસ્લામનો પયગામ પહોંચાડવાની કોશિશ કરવી જોઈએ.
- સબર કરવી જોઈએ. આપણે જેની ઈચ્છા ધરાવતા હોઈએ તે આપણને ન મળે તો પણ આપણે અલ્લાહ પર ભરોસો રાખીને સબર કરવી જોઈએ. અલ્લાહ જાણે છે કે આપણા માટે સારું શું છે.

સૂરએ અસ્રની ફઝીલત :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે પાણુ આ સૂરાની તિલાવત કરશે તે કયામતના દિવસે સાચા ટોળામાં હશે.”
2. હઝરત ઈમામ જફર સાદિક (અ.)એ ફરમાવ્યું કે, “જે કોઈ પોતાની નમાઝોમાં આ સૂરાની તિલાવત કરશે તેને કયામતના દિવસે હસતા મોઢે પાછો ઊભો કરવામાં આવશે અને તે જન્નતમાં દાખલ થશે.”

સબક 5 : સૂરએ ફલકનો પરિચય અને તફસીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં પાંચ આયતો છે. કુરઆને મજીદમાં આ સૂરો ૧૧૩ નંબરનો સૂરો છે.

﴿فَلَق﴾ એટલે કે સવાર. આ સૂરાનો સંબંધ જાદુ અને તંત્રમંત્રની બદીથી અલ્લાહ પાસે શરણ માગવાની સાથે છે.

સૂરએ ફલક અને તેનો તરજુમો :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ

(કહી દે, હું શરણમાં જાઉં છું સવારના પાલનહારના.)

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

(જે કંઈ તેણે બિલ્કત ફરમાવી છે તેના શર (બૂરાઈ)થી.)

وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝

(અને અંધકારના શર (બૂરાઈ)થી જ્યારે એ ફેલાઈ ગઈ.)

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝

(અને ગાંઠની અંદર ફૂંક મારનારીઓ (તંત્રમંત્ર કરનારીઓ)ની બૂરાઈથી.)

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝

(અને ઈર્ષા કરનારના શર (બૂરાઈ)થી જ્યારે તેણે ઈર્ષા કરી.)

તફ્સીર :

આયત 1 :

સવાર તંત્રમંત્રના અંધકારના અંતનું સૂચન કરે છે, એવી જ રીતે કે જેમ સવારની રોશની રાત્રીના અંધકારનો અંત લાવે છે.

આયત 2 :

અલ્લાહે બધા પ્રકારની મખ્લૂક પેદા કરી છે. કેટલીક દેખાય છે, કેટલીક નથી દેખાતી. કેટલીકને માણસ જાણે છે, કેટલીકને નથી જાણતો. આપણે નુકસાન પહોંચાડનારી બધી મખ્લૂકના શરથી શરણ માગીએ છીએ.

આયત 3 :

غَاسِقٍ એટલે કે આપણને પડતી શારીરિક અને માનસિક મુશ્કેલીઓનો અંધકાર.

આયત 4 :

તે સમયે કેટલીક સ્ત્રીઓ બીજાઓને માનસિક નુકસાન પહોંચાડવા ખાતર એક દોરડાની અંદર ગાંઠ મારીને તેના ઉપર ફૂંકવાનું તંત્રમંત્ર કરતી હતી. અહીં આપણે તેવા તંત્રમંત્રથી શરણ માગીએ છીએ.

આયત 5 :

ઈર્ષાળુ માણસની ઈર્ષાની બૂરાઈ આપણને અનેક પ્રકારથી નુકસાન પહોંચાડી શકે છે. અહીં આપણે આવા પ્રકારની બૂરાઈથી શરણ માગીએ છીએ.

સંક્ષિપ્તમાં આ સૂરાની અંદર આપણે દરેક પ્રકારના નુકસાનથી કે જે આપણને લોકો પહોંચાડી શકે છે, તેનાથી અલ્લાહનું શરણ માગીએ છીએ.

સૂરએ ફલકની ફઝીલત :

1. આ સૂરાની તિલાવત ત્યારે કરવી જોઈએ કે જ્યારે લોકો આપણને નુકસાન

પહોંચાડવાના હોય.

2. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ આ સૂરાની અને આના પછીના સૂરાની એટલે કે સૂરએ નાસની તિલાવત કરશે તે એવો હશે કે જાણે તેણે બધી આસમાની કિતાબો પઢી લીધી હોય.”
3. રસૂલલ્લાહ (સ.) તેમના સહાબીઓને આ બન્ને સૂરાની તિલાવત સવારે ઊઠીને અને રાત્રે સૂતી વખતે કરવાનું સૂચન કરતા હતા.

સબક 6 : સૂરએ કાફિરૂનનો પરિચય અને તફ્સીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં છ આયતો છે. કુરઆને મજીદમાં આ સૂરો ૧૦૯ નંબરનો સૂરો છે.

કુરેશના કેટલાક સરદારો રસૂલલ્લાહ (સ.) પાસે હાજર થયા અને કહ્યું કે, “અય મોહંમદ ! અમને તેની બંદગી કરવા દો કે જેમની તમે ઈબાદત કરો છો અને તમે તેની ઈબાદત કરો કે જેની અમે ઈબાદત કરીએ છીએ, આ રીતે આપણા બધામાં એકતા થઈ જશે અને તમને અમારા બધાની સરદારી મળી જશે, આવી રીતે અમારો રસ્તો સાચો હશે તો તમને અમારા રસ્તા ઉપર ચાલવાનો સવાબ મળશે અને જો તમારો રસ્તો સાચો હશે તો અમને તમારા રસ્તા પર ચાલવાનો સવાબ મળશે.” આ પ્રસ્તાવનાના જવાબમાં અલ્લાહે સૂરએ કાફિરૂન નાઝિલ કર્યો.

સૂરએ કાફિરૂન અને તેનો તરજુમો :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ

(કહી દે, અય બધા કાફિરો !)

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾

(હું ઇબાદત નથી કરતો જેની તમે ઇબાદત કરો છો.)

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾

(અને નથી તમે ઇબાદત કરનારા જેની હું ઇબાદત કરું છું.)

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾

(અને નથી હું ઇબાદત કરનારો જેની તમે ઇબાદત કરી.)

وَلَا أَنْتُمْ عِبِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾

(અને નથી તમે ઇબાદત કરનારા જેની હું ઇબાદત કરું છું.)

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

(તમારા માટે તમારો દીન અને મારા માટે મારો દીન.)

તફ્સીર :

મક્કાના કાફિરોનો પ્રસ્તાવ ઘણો ચાલાકીભર્યો હતો. તેમનો આશય રસૂલલ્લાહ (સ.)ને મનાવી લઈને તેમના પયગામને અટકાવી દેવાનો હતો. આ સૂરાની અંદર તેમને જે જવાબ આપવામાં આવ્યો છે તે દ્રઢ અને કોઈ પણ સમાધાન વગરનો હતો.

હઝરત ઈમામ જફર સાદિક (અ.)ને એક વાર પૂછવામાં આવ્યું કે, “શા માટે આ સૂરામાં એક વાક્યને બે વાર દોહરાવવામાં આવ્યું છે ? આવી રીતે વાક્યને દોહરાવવાથી તો સૂરાની ફસાહત ઉપર અસર પડે છે.” ઈમામ (અ.)એ જવાબ આપ્યો કે, “સૂરાની અંદર વાક્યને દોહરાવવું કુરેશના પ્રસ્તાવને દોહરાવવાના જવાબમાં છે. તેમણે રસૂલલ્લાહ (સ.) સામે પ્રસ્તાવ મૂક્યો હતો કે એક વર્ષ રસૂલલ્લાહ (સ.) એમના ખુદાઓની ઈબાદત કરે અને પછી બીજા વર્ષે તે લોકો રસૂલલ્લાહ (સ.) જેની ઈબાદત કરે છે તેની ઈબાદત કરશે અને આવી રીતે દોહરાવના જશે. આ સૂરાએ તેની છેલ્લી આયતમાં એલાન કર્યું છે કે હક અને બાતિલ વચ્ચે ક્યારેય સમાધાન શક્ય નથી અને બીજું એ કે તેમને પણ મુસલમાન થઈ જવા માટે કોઈ બળજબરી નથી.”

સૂરએ કાફેરૂનની ફઝીલત :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ આ સૂરાની તિલાવત કરશે તેણે જાણે કે પા (૧/૪) ભાગના કુરઆનની તિલાવત કરી અને સૌથી વધારે શરાત કરનારા શયતાનને એનાથી દૂર રાખવામાં આવશે. તેને શિર્કના ગુનાથી પાક કરી દેવામાં આવશે અને કયામતના દિવસની ભયાનકતાથી તેને દૂર રાખવામાં આવશે.”
2. હઝરત ઈમામ જફર સાદિક (અ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “કોઈ પણ આ સૂરાની અને સૂરએ ઈખલાસની એની વાજિબ નમાઝોમાં તિલાવત કરશે તેની મગફરત થશે અને તેના માબાપની પણ મગફરત થશે.”